

Savukosken kunta
hallinto

Lausunto

10.08.2026

Valtionvarainministeriö

Diaarinumero: VN/13995/2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi toimeentulotuesta annetun lain muuttamisesta ja kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 29 §:n kumoamisesta

Savukosken kunta pitää perustoimeentulotuen kustannusten läpinäkyvyyden lisäämistä ja kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän selkeyttämistä sinänsä perusteltuina tavoitteina. Kunta ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että kunnilla säilyy rahoitusvastuu viimesijaisesta perustoimeentulotuesta tilanteessa, jossa tuen myöntäminen ja keskeiset tuen tarpeeseen vaikuttavat palvelut eivät kuulu kunnan toimivaltaan.

Esityksen mukaan Kansaneläkelaitos laskuttaisi vuodesta 2029 alkaen kunnilta perustoimeentulotuen rahoitusosuuden kuukausittain, eikä rahoitusosuutta enää vähennettäisi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta. Muutos koskisi siten ensisijaisesti rahoitusosuuden perintätapaa ja ajoitusta, eikä se vähentäisi kunnilta perittävän rahoitusosuuden määrää.

Kuntien rahoitusvastuu perustoimeentulotuesta

Savukosken kunta katsoo, että taloudellisen vastuun tulisi lähtökohtaisesti seurata toiminnallista järjestämisvastuuta ja tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia.

Perustoimeentulotuki on viimesijainen sosiaaliturvaetus, jonka myöntämisestä päättää Kansaneläkelaitos. Sosiaali- ja terveysturvapalvelujen järjestämisvastuu kuuluu hyvinvointialueille. Kunnan mahdollisuudet vaikuttaa perustoimeentulotuen tarpeeseen ovat näin ollen pääosin välillisiä ja liittyvät esimerkiksi työllisyyden, koulutuksen, elinvoiman, asumisen ja ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin edistämiseen.

Perustoimeentulotuen tarpeen taustalla voi kuitenkin olla muun muassa työkyvyttömyyttä, pitkäaikaisia terveydellisiä tai sosiaalisia ongelmia, asumiskustannuksia, ensisijaisten etuuksien riittämättömyyttä, yleistä suhdannetilannetta tai sosiaaliturvalainsäädännön muutoksia. Näihin tekijöihin kunta ei voi suoraan vaikuttaa.

Myös esityksessä todetaan, että kuntien vaikutusmahdollisuudet perustoimeentulotuen kustannuksiin ovat välillisiä ja että kustannusten kehitykseen vaikuttavat lisäksi yleinen suhdannetilanne sekä muutokset toimeentulotuen ja muiden ensisijaisten etuuksien saamisedellytyksissä.

Reaaliaikaisen laskutuksen vaikutukset kuntatalouteen

hallinto@savukoski.fi
<https://www.savukoski.fi/>

käsitellään taloushallinnon prosesseissa laajemmin kuin niiden käyttötarkoitus edellyttää. Pienessä kunnassa tietosuojan toteutumiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota myös siksi, että yksittäiset henkilöt voivat olla helposti tunnistettavissa.

Tietojen toimittaminen tulee toteuttaa Kelan suojatun etuustietopalvelun tai muun vastaavan käyttöoikeuksin rajatun järjestelmän kautta. Tietojen katselun tulee perustua tehtäväkohtaiseen Suomi.fi-valtuuteen tai muuhun vahvaan käyttövaltuushallintaan. Kunnalle tulee luovuttaa vain ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä laskun oikeellisuuden ja rahoitusvastuun kohdentamisen tarkistamiseksi.

Hallinnolliset vaikutukset kunnille

Esityksessä arvioidaan, että kuukausittainen laskutus lisäisi kuntien taloushallinnollista työtä vain vähäisessä määrin. Savukosken kunta pitää tätä arviota puutteellisena.

Muutos ei aiheuta pelkästään 12 laskun vuosittaista käsittelyä. Kunnassa on lisäksi:

- tarkistettava laskujen oikeellisuus ja kustannusten kohdentuminen,
- käsiteltävä salassa pidettäviä henkilötietoja,
- määriteltävä käyttöoikeudet ja tietosuojavastuut,
- seurattava kustannusten kuukausittaista kehitystä,
- laadittava talousarvio- ja ennustelaskelmia sekä
- tehtävä tarvittaessa tilikauden aikaisia määrärahamuutoksia.

Pienissä kunnissa tehtävät kohdistuvat usein samoille hallinnon työntekijöille, joilla on jo ennestään laaja tehtäväkenttä. Lakimuutoksesta aiheutuvat hallinnolliset ja tietojärjestelmiin liittyvät lisäkustannukset tulee korvata kunnille täysimääräisesti.

Valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistus

Savukosken kunta kiinnittää huomiota siihen, että nyt esitetty muutos oli alun perin tarkoitus toteuttaa osana kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta. Esitysluonnoksen mukaan kokonaisuudistusta ei kuitenkaan toteuteta kuluvalle hallituskaudella.

Savukosken kunta pitää valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen jatkamista välttämättömänä. Järjestelmän tulee tunnistaa nykyistä paremmin pienten, harvaan asuttujen, pitkien etäisyyksien ja vähäisen veropohjan kuntien olosuhteet. Yksittäisten rahoituserien irrottaminen valtionosuusjärjestelmästä ei saa johtaa siihen, että järjestelmästä muodostuu kunnille entistä vaikeammin ennakoitava kokonaisuus.

Yhteenveto

Savukosken kunta pitää perustoimeentulotuen kustannusten läpinäkyvyyttä ja ajantasaisuutta kannatettavina tavoitteina. Kunta katsoo kuitenkin, ettei uudistus ratkaise järjestelmän keskeistä ongelmaa eli sitä, että kunnilla on rahoitusvastuu etuudesta, jonka myöntämiseen, palvelutarpeen arviointiin ja keskeisiin kustannusten taustalla oleviin tekijöihin niiden vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset.

Savukosken kunta esittää, että:

- kuntien rahoitusvastuu perustoimeentulotuesta poistetaan kokonaan,

- salassa pidettäviä henkilötietoja ei toimiteta laskujen liitteinä, vaan tiedonsaanti järjestetään Kelan suojatun etuustietopalvelun kautta,
- laskutuksen ja siirtymäkauden kuntakohtaiset vaikutukset arvioidaan riittävän tarkasti erityisesti pienten kuntien näkökulmasta,
- uudistuksesta kunnille aiheutuvat hallinnolliset ja tietojärjestelmäkustannukset korvataan täysimääräisesti sekä
- kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen valmistelua jatketaan viipymättä.

Mikäli kuntien rahoitusvastuuta ei poisteta, Savukosken kunta pitää reaaliaikaiseen laskutukseen siirtymistä mahdollisena ainoastaan sillä edellytyksellä, että tietoturvallinen tiedonsiirtoratkaisu, läpinäkyvä siirtymäkausi ja kuntien riittävä taloudellinen kompensatio varmistetaan ennen lain voimaantuloa.